

3. Коцюбинський М. М. Твори в трьох томах. – Том другий. – Оповідання (1901-1909) / М. М. Коцюбинський. – К.: Дніпро, 1979. – 286 с.
4. Коцюбинський М. М. Твори в трьох томах. – Том третій. – Повісті, оповідання (1910-1912). Статті. Листи / М. М. Коцюбинський. – К.: Дніпро, 1979. – 374 с.
5. Супрун А. Г. Проблема людини в контексті розвитку української екзистенційної традиції // Мультиверсум. Філософський альманах. – К., 2008. – Вип. 74. – С. 94-103.
6. Юркевич П. Д. Философские произведения / П. Д. Юркевич. – М.: Мысль, 1990. – 276 с.
7. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс; Пер. с нем. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: web-local.rudn.ru/web-local/prep/rj/files.php?f=pf.

Одержано редакцією 20.10.2014

Прийнято до публікації 14.12.2014

Аннотация. *Деркач Ж. В. Экзистенциальные мотивы в творчестве Михаила Коцюбинского.* В статье сделан анализ философских взглядов украинского писателя и мыслителя М. М. Коцюбинского, показана экзистенциальная направленность его взглядов, проведены параллели между основным содержанием экзистенциализма Коцюбинского и концептуальными положениями этой философии на Западе: о смысле человеческой жизни; свободе; бунте личности и проблеме абсурда существования, одиночества и страха; связь человеческой сущности с природным миром; поиск духовного покоя. Позиция мыслителя преломляется через особенности украинского характера. Он показывает, что в украинца вера в лучшую жизнь, благородство есть неотъемлемой частью нашего менталитета. Мыслитель восторгается не только духом, но и добротой украинцев, готовых всегда помочь ближнему. По-новому он подходит и к проблеме страха, который, с одной стороны, побуждает человека к плохим поступкам, а с другой – оправдывает их, поэтому выступает альтернативой благородству, трудолюбию, бескорыстности человеческого поведения. Проблему одиночества также наполняет новым содержанием, определяя уединение человека как способ познать себя, восстановить духовные силы. Михаил Коцюбинский – мастер пейзажа, раскрывая красоту и величие природы, пропускает через нее все переживания человека.

Ключевые слова: экзистенциализм, личность, общество, свобода, смысл жизни, духовность, отчуждение, абсурд, одиночество, страх.

Summary. *Derkach Zh. V. Existential themes in work of Mykhailo Kotsiubynsky.* In this paper the author gives an analysis of the philosophical views of Ukrainian writer and thinker M. M. Kotsiubynsky. It is shown the existential orientation of his looks and it is conducted the parallels between the main content of Kotsiubynsky's existentialism and the conceptual principles of this philosophy in the West: the meaning of human life; freedom; revolt of the individual and the problem of the absurd existence, loneliness and fear; relation of human nature with the natural world; search of spiritual peace. The position of the thinker is refracted through the features of the Ukrainian national character. He shows that in the Ukrainian the belief in a better life, nobility is an integral part of national mentality. Thinker admires not only the spirit but also the kindness of Ukrainians who are always ready to help his neighbour. In a new way M. Kotsiubynsky considers the problem of fear, which on the one hand, encourages people to bad actions, and on the other – justifies them, so is an alternative to the generosity, hard work, unselfishness of human behaviour. He also fills with a new content the problem of loneliness, defining a human solitude as a way to know herself, to restore the spiritual forces. M. Kotsiubynsky – master of the landscape. He revealing the beauty and grandeur of nature passes through it all human experiences.

Key words: Existentialism, identity, society, freedom, meaning of life, spirituality, alienation, absurdity, loneliness, fear.

УДК 1:572:130.2

О. В. Скалацька

ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ «ЧАС» У ПРОСТОРИ МОДИ

Розглядається місце філософської категорії «час» у просторі моди. Простежується ретроспектива онтологічних підвалів часу у різноманітних формах моди. Акцентується увага на давньогрецькій етимології поняття «час» як вічного та тривалого. Аналізується трансформація первинного сенсу поняття «час» та формування нових моделей, що набули поширення у філософії

(Платон, Аристотель, Августин Блаженний, А. Бергсон). Демонструється відображення філософського тлумачення часу у просторі моди. Простежується копіювання певного первинного образу на прикладі варіативності давньогрецького хітону. Обґрунтовується невід'ємність зміни у проекції частин ліній часу: минулого, сьогодення, майбутнього. Аналізується тривалість як одна з головних властивостей моди. Обґрунтовується ідея стосовно того, що зміни у просторі моди створюють її нові форми, які у подальшому переходять від однієї частини лінії часу до іншої. Автор доходить висновку, що філософська категорія «час» розкриває властивості феномену моди, його соціальну репрезентацію. Подальшого філософського розгляду потребують питання мінливості моди, співвідношення минулого та сьогодення.

Ключові слова: вічне, зміна, копія, мода, тривалість, час.

Постановка проблеми. У сучасній гуманітаристиці актуалізуються класичні онтологічні проблеми, що потребують перегляду у межах нових теоретичних та практичних дискурсивних питань. Однією з таких проблем постає осмислення категорії «час» у відповідності з останніми науковими даними і, навпаки, проблема існування речей і різноманітності їх форм в дійсності і часу як форми протікання процесів. У сучасному суспільстві таке соціальне явище як мода набуває нового сенсу, що вимагає філософського підходу для розкриття його сутності. Ряд дослідників для експлікації даного поняття використовують форми і частини часу (минуле, сучасне, майбутнє, темпоральність, вічне, тривалість та інші), які не завжди спираються на онтологічні концепції, а постають аналізом соціального простору в реальному часі. Розгляд місця філософської категорії «час» у просторі моди потребує звернення до онтологічних підвалин часу у філософській площині та його подальшої ретроспективи на прикладі форм модного існування. Саме тому поєднання і аналіз взаємодії двох таких категорій як «час» і «мода» постає актуальним та потребує філософського осмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В історії філософії необхідно визначити наступні концепції часу, що вплинули на розвиток даного питання у філософії та фізиці: Платон, Аристотель, Августин Блаженний, Г. Лейбніц, І. Кант, А. Бергсон, М. Гайдеггер. Різноманітні аспекти феномену моди аналізуються у низці робіт західних дослідників: Р. Барт, Ж. Бодрійяр, Г. У. Гумбрехт, Г. Зімел, Ж. Липовецький. В українському суспільствознавстві аналіз феномену моди та його існування у часі здійснюється у наукових дослідженнях: Г. Куц та Ю. Легенького.

Мета статті полягає у розкритті змісту філософської категорії «час» у просторі моди.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне розуміння категорії «час» в історії філософії було пов'язане з поясненням картини світобудови, що формувалась у межах онтології і фізики. Філософська сутність категорії «час» розкривається як діалектична «форма виникнення, становлення, течії, руйнування в світі, а також того самого разом з усім тим, що до нього ставиться» [11, с. 77]. Експлікація даного поняття відбувається у зіставленні з категоріями простір та рух, взаємодія яких спрямовується на створення цілісної структури буття.

Розвиток становлення категорії «час» у філософії розпочинається у період античної філософії. У Стародавній Греції поняття час було пов'язано з космологією та мало декілька визначень в сенсі його протяжності, нескінченності, вічності. Дослідники відзначають, що етимологія поняття «час» має два походження в грецькій мові: αἰών і χρόνος. У сучасній мові відсутні поняття, що здатні розкрити первинний сенс слова «αἰών», яке означає «століття, тобто певний обмежений час життя, хоча у певних виразах це слово може досі означати «вічність»» [6, с. 370-373]. Давньогрецьке слово «χρόνος» походить від імені бога Кроноса, та у своєму первісному варіанті позначає «всі якості «часу», сьогодення лише як «тривалість життя»». Опозиція даних понять простежується у наступних моделях часу: космосу, якому притаманний χρόνος, що робить його циклічним; життя й тривалості, що обмежені у просторі та існуванні [6, с. 370-373]. Поступова втрата первинного сенсу поняття «час» сприяла його трансформації в інших теоретичних моделях, що набули поширення у філософії та мали своє відображення у практичній фізиці.

Для розуміння місця категорії «час» у формуванні простору моди необхідно звернутись до античної спадщини, до теоретичних побудов Платона та Аристотеля. Філософське підґрунтя проблеми часу Платон викладає у своєму діалозі «Тімей» [10]. Політик і послідовник ідей Піфагора Тімей дає відповідь на питання про те, хто «з якої причини влаштував виникнення і цей Всесвіт той, хто їх влаштував» [10, с. 433]. Згідно із задумом Творця, спочатку відбулося уподібнення творіння творцеві, але природа творця вічна, а народжене не може бути таким досконалим. Саме тому він створює «подобу вічності, що рухається» [10, с. 439]. Час божества вічний і незмінний, він завжди «є», а ось його характеристики у минулому або майбутньому стосуються виникнення, оскільки вони є «суть руху». Людський час створюється одночасно з небом. Вищенаведені види часу постають такими, що «наслідують вічність» [10, с. 440].

Подібний розподіл часу на вічний та його наслідування можна простежити у просторі моди. Існує певний первинний образ (вічне), яке згодом неодноразово копіюється, трансформується в часі. Саме копія здатна загинути, оскільки оригінал залишається завжди в стані «є», тобто існування. Розглянемо даний процес на прикладі варіативності давньогрецького нижнього чоловічого і жіночого одягу – хітона. У своєму первісному вигляді тканину хітона скріпляли на плечах фібулою (застібка і прикраса), та підперезали колпосом (пояс). Образ доповнювався прикрасами та орнаментом, матеріал і колір тканини залежав від соціального стану особистості. Для придання форми здійснювалось драпірування тканини за подобою колони доричного ордера, що витягувало силует і створювало гармонійні пропорції. Драпірування так само існувало в костюмах інших стародавніх народів: ассирійсько-вавилонського, римського та ін.

Різноманітні варіації трансформацій хітона можна простежити в історії. Французький митець Жак Луї Давид у своїх картинах звертався до античної культурної спадщини, у тому числі і хітону (портрет «Пані Рекамье»). У революційній Франції XIX століття виникає ампірна мода, у своїх костюмах використовували хітон дружина Наполеона Жозефіна Богарне, світська дама Тереза Тальєн, які впливали на формування модних смаків. В колекціях сучасних дизайнерів за останні десятиліття можна простежити модифікацію хітону: Дольче і Габана, Валентино, Дженні Пакхем. Український дизайнер Людмила Кисленко в своїй колекції весна-літо 2011 також використовувала елементи костюмів стародавніх греків, у тому числі і хітон. Вищенаведені приклади демонструють варіативність хітону зі збереженням основних форм. У даному випадку первинність ідеї одягу «хітон» простежується і в існуванні високої моди і різноманітних копій у вигляді других ліній, що робляться з дешевших матеріалів. Річ залишається у часі, але піддається знищенню при появі нових трендів.

Розподіл часу на два напрями вічне та його подоба (або протилежне) простежується й у поглядах румунського релігієзнавця Мірчі Еліаде, який проводить демаркацію між священним і мирським часом. Між даними двома різновидами часу існує ставлення послідовності; але за допомогою ритуалів релігійна людина може без небезпеки «переходити» від звичайного плину часу до часу священного. Саме тому для релігійної людини час «не є однорідним і не безперервним» [12, с. 48]. Для священного часу властиві свята з їх періодичністю. Він має сакральний характер і дозволяє індивіду брати участь у «відтворенні у цьому будь-якої священної події, що відбувалася в міфічному минулому, «на початку»» [12, с. 48]. У мирському часі «розгортаються дії, позбавлені релігійної значущості» [12, с. 49]. Подібні дії простежуються у поведінці індивіда, що слідує за модою. Життя такої людини можна розподілити на: «свята» (тижні моди, покази), які її ідентифікують; і мирські події, що не торкаються модного простору. В повсякденному житті існують свята (день народження, весілля), яким відповідає певний одяг. Участь у святі передбачає вихід із «звичайної» тимчасової протяжності для відновлення міфічного часу [12, с. 48] (можливе повторення даного «свята»). Праобрази моделей знаходяться в межах сакрального часу, що дає їм можливість постійно повторюватися під час свята – показу мод. Саме тому М. Еліаде визначає час як «якесь міфічне вічне сьогодні, яке періодично

відновлюється за допомогою обрядів» [12, с. 49]. Ця його характеристика, в свою чергу, дозволяє відрізнити релігійну і нерелігійну людину, в нашому випадку індивіда, що наслідує моду і байдужого до неї.

Зміна як важливий атрибут часу отримує обґрунтування у творі Аристотеля «Фізика» [2]. На відміну від Платона, Аристотель при аналізі часу переносить акцент з космологічного аспекту на фізичний. Зміна прирівняна до руху та постає можливою лише у часі: «зміна та рух кожного [тіла] відбуваються тільки в ньому самому або там, де трапляється бути самому тому, що рухається і тому, що змінюється» [2, с. 146]. У просторі моди існують свої часові відрізки – сезонні колекції. Презентація сезонної колекції дає початок новим тенденціям, поширює їх у географічному просторі. Нововведення та їх рух відбуваються виключно з річчю, як, наприклад, хітон, що залишився в часі і водночас постав тим, що рухається і змінюється. Національний костюм постає винятком у змінах речі в просторі моди. Сучасні соціальні події надають нового поштовху для змін національного костюма, що простежується і під час революційних подій в Україні 2013-2014 рр. Вишиванка як елемент національного костюму втрачає статус виключно елемента обрядової або святкової події і набуває позицію повсякденності для підкреслення своєї політичної позиції (національної ідентифікації, єдності нації).

Філософські концепції часу звертаються до аналізу частин його лінії: минулого, сьогодення, майбутнього. Представник середньовічної патристики Августин Блаженний у своєму творі «Сповідь» [1] зробив спробу теологічного пояснення часу. Суб'єктивне сприйняття часу та існування у ньому речей створюють певні умови: «якби ніщо не проходило, не було б минулого часу; якби ніщо не приходило, не було б майбутнього часу; якби нічого не було, не було б і теперішнього часу» [1, с. 292]. Минуле і майбутнє не наявні, вони «не є» у реальному просторі, оскільки першого «вже немає», а другого «ще немає» [1, с. 292]. Річ здатна переходити від однієї частини лінії часу до іншої. Модні речі завжди є елементом сьогодення, поступово вони відходять у минуле – історію, зберігаються в музеї. У даному випадку вони стають вічними, але не модними для реального часу. У концепції Августина Блаженного вічне постає виключно у постаті Творця. У просторі моди вічне завжди залишається у минулому, домінує принцип постійної зміни та різноманіття тенденцій одягу. Майбутнє для моди це завжди прогнози і припущення, які не існують у дійсності.

Зміни у моді, на думку представника постмодернізму Ж. Бодрійяра, пов'язані з постійними повторами, які ґрунтуються на минулому. Так формується парадокс моди, згідно з яким вона постає несвоєчасною. Минуле «воскресає у вигляді привидів», що призводить до її «завмирання», яке «абстрагується і постає позачасовими ефективними знаками» [4, с. 171]. Вищезазначена особливість моди простежується і в наші дні, коли повертаються тенденції попередніх років, будь-які раніше вже опредметнені ідеї відновлюються у нових кольорах, колекціях модельєрів, відповідно до вимог соціальних потреб. Ж. Бодрійяр називає це «естетикою відновлення», яка свідчить про те, що немає вічних речей і явищ. Індивід отримує «задоволення від моди – це насолода примарно-циклічним світом форм, що відійшли в минуле, але знову і знову воскресають у вигляді ефективних знаків» [4, с. 172]. Дана циклічність описує неминучий процес повторюваності. Виникає враження, що одночасно існує лінійний час історії, технічного прогресу та циклічний час моди. На думку Ж. Бодрійяра, тут немає протиріччя, оскільки сучасність зберегла минулі тенденції, що простежуються у традиції. Традиція спроможна поєднувати старі і нові форми, а не протиставляти їх.

Постійні зміни у моді Т. Веблен називає «необхідністю», яка не має теоретичного обґрунтування. У даному випадку, «правило марнотратства», яке підпорядковує новоутворення нових форм і кольорів в моді, але не пояснює «мотив виникнення змін у переважаючих стилях одягу та їх визнання» [5, с. 189]. На думку Т. Веблена, новий стиль являє собою явище швидкоплинне, оскільки є «привабливим» лише один сезон. Поступово,

новизна переходить у статус «поважності» [5, с. 192]. У моді краса носить тимчасовий і швидкоплинний характер, один фасон змінюється іншим, але обидва вони були красивими, коли поставали як нововведення певного сезону. Т. Веблен зазначає, що одна модель в перебігу п'яти років може викликати «відразу» або «безглуздість», а не красу, стиль і моду.

Процес постійних змін у моді підкреслює сучасний український дослідник Ю. Легенький. На його думку, основною властивістю моди постає можливість створювати нове на підґрунті минулого (не модного), яке «трансформується і потім перетікає в якийсь новий вид модних інновацій... не властивий попередньому типу явищ» [9, с. 33]. Річ свідчить про матеріалізацію ідеї в модному просторі. Дане твердження отримує новий ракурс трактування, пов'язаний з сучасними умовами споживання та іміджевими елементами. На думку Ю. Легенького сучасні речі не довговічні, що, у свою чергу, руйнує тривалість буття [9, с. 165]. Для підтвердження своїх роздумів автор наводить порівняння між гардеробами короля Людовика (який складався не більше ніж з чотирьох – п'яти сорочок) та сучасної людини (який за кількістю одягу є значно більшим [9, с. 165]). Спеціалісти у сфері моди висувають певні вимоги до складання гардероба індивіда в залежності від його соціального статусу, що і визначає його основні елементи (кількість речей і вартість, необхідність його оновлювання). Річ у гардеробі отримує статус тимчасової. Виняток становлять цінні речі (в економічному і подієвому ракурсі), саме тоді річ переходить у категорію позачасових, вічних і не вилучається з гардеробу. Даний одяг власник може не вдягати, але зберігати в гардеробі, тобто він буде знаходитись в просторі. Існують певні традиції: зберігати весільну сукню, віддавати речі померлої людини (людини не має, але речі подовжують своє існування).

Сучасний дослідник Л. Іонін відзначає той фат, що мода існує у реальному часі. В сучасних умовах формується новий вид часу – «реальний», під яким він розуміє «час, що релятивізує усі інші членування часу», «вічне сьогодні» [7, с. 404]. Новий вид часу постає можливим завдяки тому, що в комунікації «синхронізуються» суб'єктивне і стандартне сприйняття часу. Віртуальний простір уможливує існування реального часу, коли «різні події відбуваються всюди і одночасно» [7, с. 404].

Чинники виникнення модних новацій розриваються не лише у змінах, а й у тривалості. Французький філософ Анрі Бергсон у своїй роботі «Вступ до Метафізики» [3] звертається до розгляду такої властивості категорії часу як «тривалість». Він розглядає дві протилежні точки зору стосовно природи тривалості як: синтезу множинності та єдності, що з'єднує множинність [3, с. 1202-1205]. Аналіз тривалості постає процесом «створення з неї синтезу поняття». У просторі моди, категорія тривалості знаходить своє існування за допомогою категорії «річ». Наприклад, у повсякденному житті часто вживається вираз «в моді другий сезон модно», «не виходить з моди». Дані вирази можуть ставитися як до конкретних форм, тканин, кольорів, так і їх поєднання. Питання щодо тривалості певних тенденцій у часі торкаються поєднання синтезу та єдності. Тривалість певних форм і кольорів протягом одного сезону постає у вигляді так званого «закону» моди або суспільства споживання (причини нововведень і термінів їх домінування знаходяться у дискурсі). З'являються виключення з даного порядку, коли певні тенденції залишаються актуальними декілька сезонів або повертаються через кілька сезонів. У споживачів виникає враження стосовно існування речей, які постійно актуальні (модні). Подібні процеси А. Бергсон пояснює тим, що «тривалість – множинність моментів, що з'єднані один з одним єдністю, що пройшла крізь них подібно до нитки, і дані моменти, якою б не була короткою їх тривалість, будуть в необмеженій кількості» [3, с. 1204]. Речі у просторі моди модифікуються (як вищезгаданий хітон), у нових речах можна простежити прообрази минулого.

Сучасний український дослідник Г. Куц стверджує, що категорія «час» дозволяє розкрити сутність моди, яка полягає в її динамізмі. Автор зупиняється на розгляді головної характеристики, що розкриває її специфіку та експлікує моду – мінливості «яка притаманна всім її проявам». Г. Куц розрізняє два протилежних «аспекти» мінливості моди: внутрішній («зміни всередині») і зовнішній. Для розкриття сутності феномену моди необхідно

простежити сучасні процеси, які відбуваються у просторі моди та формують новоутворення. Автор пропонує ввести поняття «людина сьогочасності», під якою розуміє того, хто «включаючись в сферу моди, живе тут-і-зараз, яка співпричетна сьогочасності та здатна до «розширення теперішнього»» [8, с. 7]. Мода постає як динамічний соціальний процес, у якому постійно відбуваються зміни, що ускладнює дослідження та розкриття сутності даного феномену.

Висновки. Плюралізм філософських експлікацій категорії «час» визначає її як форму буття речей та явищ у їх діалектичній взаємодії. Грецьке походження даної категорії формує головні її властивості (протяжність, нескінченність, тривалість, темпоральність, вічність), що постає причиною її дуалізму. У часі здатні поєднуватись: циклічність та тривалість, нескінченність та обмеженість, священне та мирське святкове та повсякденне (Платон, М. Еліаде). Зміни у просторі моди створюють її нові форми, які у подальшому переходять від однієї частини лінії часу до іншої: минуле – сьогодення – майбутнє (Аристотель, Августин Блаженний, Ж. Бодрійяр). У минулому формується прообраз, який отримує варіативність в часі у формі копій. Тривалість поєднує єдність та множинність різноманітних форм, що сприяє утворенню нововведень. Аналіз розвитку змін модного простору у часі розкриває сутність даного феномену, діалектичність та синкретичність, постійне оновлення, що потребує подальшого філософського розгляду.

Список використаної літератури

1. Августин А. Исповедь / Аврелий Августин; [пер. с лат. М. Е. Сергеевко]. – М.: Издательство «Ренессанс», СП ИВО-СиД, 1991. – 488 с.
2. Аристотель. Физика / Аристотель; [пер. с древнегреч. Н. В. Брагинская и др.] // Аристотель. Сочинения. В 4 т. – М.: Мысль, 1981. – Т. 3. – С. 60-262.
3. Бергсон А. Творческая эволюция. Материя и память / Анри Бергсон; [пер. с фр. В. Флерова, И. Гольденберг]. – Мн.: Харвест, 1999. – С. 1172-1222.
4. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть / Жан Бодрийяр; [пер. с фр. С. Н. Зенкин]. – М.: Добросвет, 2000. – 387 с.
5. Веблен Т. Теория праздного класса / Торстейн Веблен; [пер. с англ. С. Г. Сорокиной]. – М.: Прогресс, 1984. – 368 с.
6. Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей / [під керівництвом Б. Кассен]. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009. – Т. 1 :– 576 с.
7. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие: Учеб. пособие для студентов вузов / Леонид Григорьевич Ионин. – 3-е изд. – М.: Логос, 2004. – 427 с.
8. Куц Г. М. Феномен моди: онтологічний статус і філософсько-антропологічні засади [Текст]: Автореф. дис... канд. філос. наук: спец. 09.00.04 / Галина Михайлівна Куц. – Х., 2003. – 16 с.
9. Легенький Ю. Г. Философия моды XX столетия / Юрий Григорьевич Легенький. – К.: КНУКіМ, 2003. – 300 с.
10. Платон. Тимей / Платон; [пер. с древнегреч. С. С. Аверинцева] // Платон. Сочинения в 4 т. – М.: Мысль, 1994– Т. 3. – С. 421-500.
11. Философский энциклопедический словарь [ред.-упоряд. Е. Ф. Губский]. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 576 с.
12. Элиаде М. Священное и мирское / Мирча Элиаде; [пер. с фр. Н. К. Гарбовского]. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 144 с.

Одержано редакцією 22.10.2014
 Прийнято до публікації 14.12.2014

Анотація. Скалацкая Е. В. *Философская категория «время» в пространстве моды.* Рассматривается место философской категории «время» в пространстве моды. Прослеживается ретроспектива онтологических основ времени в различных формах моды. Акцентируется внимание на древнегреческой этимологии понятия «время» как вечного и длительного. Анализируется трансформация первоначального смысла понятия «время» и формирование новых моделей, получивших распространение в философии (Платон, Аристотель, Августин Блаженный, А. Бергсон). Демонстрируется отражение философского толкования времени в пространстве моды. Прослеживается копирование определенного первоначального образа на примере вариативности древнегреческого хитона. Обосновывается неотделимость изменения в проекции частей линий времени: прошлого, настоящего, будущего. Анализируется

продолжительность как одно из главных свойств моды. Обосновывается идея о том, что изменения в пространстве моды создают ее новые формы, которые в дальнейшем переходят от одной части линии времени в другую. Автор приходит к выводу, что философская категория «время» раскрывает свойства феномена моды, его социальную репрезентацию. Дальнейшего философского рассмотрения требуют вопросы изменчивости моды, соотношения прошлого и настоящего в ней.

Ключевые слова: вечное, изменение, копия, мода, длительность, время.

Summary. *Skalatskaya O. V. Philosophical category of «time» in the space of fashion. The place of philosophical category of «time» in the space of fashion is considered. The retrospective of ontological foundations of time in various forms of fashion is observed. Attention on Greek etymology of concept «time» as eternal and lasting is focused. The transformation of primary meaning of concept «time» and the formation of new models which have been proliferated in philosophy (Plato, Aristotle, St. Augustine and A. Bergson) is analyzed. The reflection of philosophical interpretation of time in the space of fashion is demonstrated. The copy of primary image on the example of variability of Greek chiton is observed. The inalienability of change in the projection of the line of time: past, present and future is grounded. The duration and temporality as ones of the main features of fashion are analyzed. The idea that changes in the space of fashion create its new forms which are subsequently transferred from one part of time line to another one is grounded. The author concludes that the philosophical category of «time» reveals the properties of the phenomenon of fashion, its social representation. Further philosophical issues of variability of fashion, the relation of the past and the present in it are need to be considered.*

Key words: eternal, change, copy, fashion, duration, time.